

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Závěrečná evaluační zpráva

Asistenti prevence kriminality

Kroměříž

registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0016119

období realizace projektu: 1. 6. 2020 – 30. 6. 2022, prodloužen do 31.8. 2022

příjemce dotace: Město Kroměříž

Klíčová aktivita: Evaluace

Evaluátor: **Ing. Jana Satlerová, Benelife z.s.**

Srpen 2022

1. Úvod do projektu a jeho evaluace

Klíčová aktivita Evaluace je v projektu *Asistenti prevence kriminality Kroměříž* zajišťována externím evaluátorem, který vstupuje do projektu 3x v průběhu jeho tří let trvání, a zpracovává z těchto vstupů vstupní evaluaci – evaluační plán (EP), průběžnou (PEZ) a jednu závěrečnou evaluační zprávu (ZEZ).

- Rámcovým základem pro průběh hodnotících aktivit je **Evaluační plán projektu (EP)**, ke kterému se odkazují evaluační zprávy.
- **PEZ** byla dokončena v listopadu 2021, na konci druhého roku realizace projektu. Obsahuje popis výchozího stavu při zahájení činnosti APK (aktuální stav lokalit, popis kontextu a předchozích zkušeností), zhodnocení vzájemné součinnosti preventistů a MP a také zpětnou vazbu k procesu vzdělávání a supervize APK.
- Evaluační práce na **ZEZ** probíhaly od dubna 2022 do srpna 2022. Smyslem ZEZ je zhodnocení naplnění cílů projektu, a to jak ve vztahu k zaměstnaným preventistům (APK), tak ve vztahu činnosti MP a preventistů vůči veřejnosti.

Projekt je primárně zaměřen na zaměstnání čtyř Asistentů prevence kriminality (APK) ve městě Kroměříž na plný úvazek po dobu trvání projektu¹, s podporou ve formě vedení mentorem, vzdělávání a supervize.

Cílem projektu je jak zvýšení kompetencí zaměstnaných APK, tak především předcházení sociálnímu napětí a eliminace rizikových jevů v lokalitách, což přispívá ke zvyšování pocitu bezpečí na území města. V projektu bylo cílem obsadit pozice asistentů prevence kriminality a tím podpořit sociální začlenění osob s problémovým sociálním statutem v Kroměříži. Realizace spočívala v uplatnění nerepresivních metod při zvyšování veřejného pořádku a bezpečí ve městě.

¹ Na pozici APK jsou zaměstnány 4 osoby na 4 plné pracovní úvazky po dobu 36 měsíců (s nástupem od 1. 1. 2020).

2. Shrnutí projektu „Asistenti prevence kriminality Kroměříž“

	Název: <u>Asistenti prevence kriminality Kroměříž</u>
	Reg. číslo projektu: CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0016119
	<p>Projekt řeší problematiku v oblasti sociálního vyloučení a reaguje na pocit ohrožení obyvatel města, především v okolí sociálně vyloučených objektů a ostatních vytipovaných částí města Kroměříž. Kromě zvýšení pocitu bezpečí díky přítomnosti více dohlížejících osob na klid a veřejný pořádek, projekt řeší i pomocí působení APK narušené mezilidské vztahy, nedostatečnou komunikaci s policií a dalšími institucemi, projevy hrubosti a násilí v rodinách, nárůst počtu dětí a mladistvých s výchovnými problémy, nárůst závislostí všeho druhu.</p> <p>Při splnění projektových cílů jsou očekávány následující změny:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Snížení počtu protiprávních incidentů nejen v blízkosti sociálně vyloučených objektů (SVO), popř. obyvateli SVO, ale na celém území města zlepšení pocitu bezpečí. Dle dostupných statistických dat Policie ČR a MP KV má nápad trestné činnosti v uplynulých letech sestupnou tendenci, obdobné je to v oblasti přestupků. Cílem tohoto projektu je přispět k pokračování tohoto trendu.2. Předcházení eskalace napětí v případech sousedských sporů a mezietských incidentů.3. V komunitě sociálně vyloučeného prostředí jejich pozice může přinést pozitivní motivační vzor.4. Město získá prostředek/službu s významným mediačním potenciálem.5. Městské instituce a městská policie bude moci využít znalosti a orientace APK v sociálně vyloučeném prostředí pro plnění svých standardních úkolů. <p>Projekt prostřednictvím zaměstnání a vzdělávání cílové skupiny rozšíří její možnosti uplatnění na trhu práce, a právě za pomoci zaměstnanosti jí umožní integraci do společnosti.</p>
Projekt	
Výzva	Číslo a název výzvy: Integrované plány rozvoje území - IPRÚ - průběžná výzva 03_16_049

	<p>Strategické zařazení výzvy:</p> <p>Výzva je zaměřena na klíčové aktivity, které vychází ze Strategie sociálního začleňování 2014-2020 a dalších relevantních strategických dokumentů. Zacílení vychází z potřeby identifikované zmapováním projektových záměrů organizačních složek státu a posouzení jejich souladu s danou investiční prioritou a specifickým cílem OPZ.</p>
<p>Příslušné zařazení z hlediska příspěvku k plnění OP a jemu odpovídajících strategických dokumentů</p>	<p>Číslo a název programu: 03 Operační program Zaměstnanost</p>
	<p>Číslo a název prioritní osy OPZ: 03.2 Sociální začleňování a boj s chudobou</p>
	<p>Číslo a název investiční priority OPZ:</p> <p>03.2 Sociální začleňování a boj s chudobou</p> <p>03.2.60 Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnatelnosti</p>
	<p>Číslo a název specifických cílů OPZ:</p> <p>03.2.60.1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce</p>
	<ul style="list-style-type: none">• Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020• Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020

<p>Cíle projektu</p>	<p>Hlavním cílem projektu je motivovat k sociálnímu začlenění do běžné společnosti. Konkrétně se tento cíl projevuje zlepšením ekonomické situace zapojených osob (zaměstnání APK), zlepšením bytové situace nebo udržení bydlení těchto osob, zlepšením péče o domácnost a zkvalitnění výchovného prostředí. Cíle chceme dosáhnout nabídnutím zaměstnání 4 osobám ze SVL (SVO) a jejich působením v lokalitách. Specifickým cílem je v rámci podporované aktivity prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality a realizací plánovaných aktivit, snížit rizika sociálního vyloučení</p>
-----------------------------	--

	<p>v Kroměříži, v oblasti vzájemného soužití v sociálně vyloučených objektech i mezi obyvateli těchto objektů a jejich bezprostředního okolí a ostatními obyvateli města, předcházet přestupkové a trestné činnosti vůči obyvatelům těchto míst a předcházet nebo mírnit následky závislostí, agresivity apod. Projekt usiluje o snížení počtu spáchání trestných činů, přestupků a společensky nežádoucího chování zejména v SVO, zajištění vymahatelnosti práva, předcházení sousedským sporům a předcházení latentní trestné činnosti, kterou Policie ČR v těchto místech jen velmi obtížně řeší. Zároveň projekt podporuje sociální začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením zejména tréninkem pracovních dovedností.</p> <p>Konkrétními cíli projektu jsou:</p> <ul style="list-style-type: none">- zaměstnat 4 osoby z CS (doloženo pracovními smlouvami)- v souladu s Metodikou APK vzdělat 4 osoby z CS pro pracovní pozici APK (doloženo prezenčními listinami)- posílit přítomnost osob v terénu, které zde budou vykonávat monitoring, kontaktní práci s obyvateli a správci objektů (doloženo pracovními výkazy práce APK a denním hlášením, týdenním a měsíčním hlášením mentora)- zpřístupnit pomoc obětem skryté kriminality (lichva, obtěžování, zneužívání) v prostředí sociálně vyloučených objektů (doloženo hlášením mentora podloženo záznamem MP)
Příjemce	Město Kroměříž Velké náměstí 115/1, PSČ 767 01 zastoupeno: Mgr. Jaroslavem Němcem, starostou města Projektová manažerka: Radka Vaňasová
Financování	Příspěvek EU: 3 964 931,25Kč Finanční prostředky ze státního rozpočtu: 466 462,50Kč Vlastní zdroje příjemce: 233 231,25Kč
Termín realizace	1.6.2020 – 30.6.2022, prodlouženo do 31.8.2022
Lokalizace projektu	Místo realizace projektu: Kroměříž Dopad projektu: Kroměříž
Cílové skupiny projektu	Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené Projekt je zacílen zejména na sociálně vyloučené osoby či osoby sociálním vyloučením ohrožené. V Kroměříži definujeme rizikové lokality, kterými jsou Račín, konkrétně ulice U Zámečku a Braunerova, dále jsou to bytové domy na ul. Albertova (Děvín) a v menší míře je to ubytovna KAMATO. V uvedených lokalitách bydlí Romové, cca 15 % a lidé z nízkopříjmových skupin obyvatelstva. Lidé ze skupiny obyvatel charakterizovaných jako

	<p>SVL nebo SVL ohrožené, žijí v nájemních bytech patřících městskému bytovému fondu. Jedná se o ul. Lutopecká, Kotojedská a Nitranská.</p> <p>CS projektu jsou tedy jednotlivé osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením a rizikové skupiny ohrožené sociálně patologickými jevy. Jedním z výrazných problémů je užívání psychotropních látek mezi dětmi a mládeží, přičemž počet mladých uživatelů se neustále zvyšuje. Zároveň u této skupiny dochází k přejímání nežádoucích modelů chování od starších generací. Drogové a jiné závislosti jsou obecně velkým problémem obyvatel sociálně vyloučených objektů.</p> <p>Druhým výrazným problémem obyvatel SVO ve městě je závislost na sociálních dávkách. Roste zejména počet vyplacených dávek příspěvku na bydlení, což může identifikovat výraznější potřebu služeb prevence před ztrátou bydlení, před zadlužením, nezaměstnaností a sociálním vyloučením. Projekt nabízí pracovní uplatnění 4 osobám ze SVO na pozici asistent prevence kriminality a získání povědomí, znalostí a kompetencí o činnosti APK.</p> <p>V souladu s Konceptí prevence kriminality města Kroměříž předpokládáme působení APK jednak v oblastech s nejvyšší kriminalitou, což je především centrum města se zvýšenou koncentrací turistů a hostů, v parcích, u nádraží, u nákupních center apod., a z důvodů výše uvedených (chování dětí a mládeže) předpokládáme účast APK spolu se strážníky MP na besedách v MŠ a ZŠ.</p>
--	---

Klíčové aktivity / realizace projektu	01 - Působení asistentů prevence kriminality APK (06/2020 – 08/2022)
	02 - Monitoring rizikových lokalit; (06/2020 – 08/2022)
	03 - Průběžné vzdělávání a supervize; (06/2020 – 08/2022)
	04 - Evaluace a vyhodnocení projektu ; (06/2020 – 08/2022)

	<i>Název/číslo</i>	<i>Cílová hodnota</i>	<i>Hodnota dosažená k 31.08.2022</i>	<i>% naplnění</i>
Hlavní monitorovací indikátory	(60000) Celkový počet účastníků	4	4	100%
	(67001) Kapacita podpořených služeb	4	4	100%

	(80500) Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	3	3	100%
--	--	---	---	------

* Cílové hodnoty indikátorů jsou nastaveny k datu konce realizace projektu (31.08.2022).

3. Manažerské shrnutí

Cíle projektu Asistenti prevence kriminality Kroměříž, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0/16 052/0016119, byly z pohledu klíčových aktivit a monitorovacích indikátorů naplněny. Celkem byly v rámci projektu podpořeny 4 osoby. Byly realizovány 4 klíčové aktivity. Město získalo cenné zkušenosti v oblasti projektového řízení a administrativy, které lze dále využít. Byl analyzován dopad projektu na cílovou skupinu, který je pozitivní. Z hlediska další stabilizace a zlepšování sociálního klimatu ve městě je třeba nadále podporovat existenci APK, a to alespoň v rozsahu realizovaného projektu, případně zvážit zajištění pracovních pozic APK z vlastních prostředků města.

4. Reformulace hlavního cíle projektu evaluátorem do formy SMART

Při splnění projektových cílů byly očekávány následující změny:

1. Snížení počtu protiprávních incidentů nejen v blízkosti sociálně vyloučených objektů (SVO), popř. obyvateli SVO, ale na celém území města zlepšení pocitu bezpečí. Dle dostupných statistických dat Policie ČR a MP má nápad trestné činnosti v uplynulých letech sestupnou tendenci, obdobné je to v oblasti přestupků. Cílem tohoto projektu bylo přispět k pokračování tohoto trendu. Plnění cíle bylo průběžně sledováno a doloženo pomocí vstupní, průběžné a závěrečné bezpečnostní analýzy, která je součástí závěrečné evaluační zprávy.

2. Předcházení eskalace napětí v případech sousedských sporů a mezietských incidentů.
3. V komunitě sociálně vyloučeného prostředí mohla pozice APK přinést pozitivní motivační vzor.
4. Město získalo prostředek/službu s významným mediačním potenciálem.
5. Městské instituce a městská policie mohou využívat znalosti a orientace APK v sociálně vyloučeném prostředí pro plnění svých standardních úkolů.
6. Projekt prostřednictvím zaměstnání a vzdělávání cílové skupiny rozšířil její možnosti uplatnění na trhu práce, a právě za pomoci zaměstnanosti jí umožňuje integraci do společnosti.

Po rozepsání cíle pro vyjádření zkratkou SMART znamená, že cíl je:

(1) Specifický:

Usiluje o zvýšení životní úrovně obyvatel SVL, zlepšení jejich socioekonomické situace zvýšení kompetencí a vzdělanosti směrem k osobním životům jednotlivých zapojených osob, pomoc se stabilizací bytové situace, což je nezbytné pro nalezení zaměstnání obtížně zaměstnatelných jedinců, kteří navíc mohou svým příkladem a změněným přístupem a chováním výrazně napomoci zklidnění vyhrocených projevů a zlepšení klimatu v SVL.

(2) Měřitelný:

Realizace projektu

- přispívá ke zvýšení preventivní činnosti v SVL a v jejich blízkém okolí a k omezení protiprávního jednání (eliminace rizikových jevů)
- předchází vzniku sociálního napětí mezi obyvateli
- přispívá ke zvýšení pocitu bezpečí na území města i v sociálně vyloučených lokalitách,
- u APK zlepšuje pracovní návyky, zvyšuje kompetence a uplatnitelnost na trhu práce

(3) Adekvátní:

Podpora obyvatelům SVL, kde má projekt přinést ulehčení či zlepšení situace

- pomoc a poradenství konkrétním obyvatelům (klient)

- zvýšení odborných předpokladů kompetentních zaměstnanců města

(4) Realistický:

Projekt je navržen v kapacitně a finančně zvládnutelném rozsahu a má připravena opatření pro výskyt rizik. Vnější faktory, které by mohly ovlivnit úspěšnost projektu.

(5) Termínovaný:

Projekt má jasně daný harmonogram realizace, je reálně nastavený.

5. Hlavní zjištění

Tato kapitola uvádí hlavní zjištění týkající se naplnění cílů projektu.

Organizace projektu:

Ve vztahu k MPSV, resp. ŘO OP Zaměstnanost spočívala role města Kroměříž v administraci a řízení celého průběhu projektu. Byl vytvořen projektový tým, který zajišťoval jak administraci projektu, tak realizaci klíčových aktivit.

Složení projektového týmu bylo následující: metodik – mentor projektu, projektový manažer, finanční manažer, supervizor, evaluátor a pracovníci účetní a administrativní podpory. Ve vztahu k administraci projektu byla klíčová role projektové manažerky, která zpracovávala Zprávy o realizaci, vykazovala plnění indikátorů, sledovala plnění harmonogramu projektu apod. Finanční manažer zajišťoval plnění rozpočtu projektu, žádosti o platby apod.

Jako jedna z klíčových aktivit byla součástí projektu i evaluace (KA 4). Plánované výstupy evaluace (vstupní, průběžná a závěrečná zpráva) byly předávány v souladu s harmonogramem.

Realizace klíčových aktivit:

V projektu byla naplánovaná realizace 4 klíčových aktivit, které se vzájemně prolínaly a doplňovaly. Byly nastaveny tak, aby bylo dosaženo cíle projektu. Každá klíčová aktivita měla jasně definované výstupy a měřitelné cíle.

- 01 - Působení asistentů prevence kriminality APK (06/2020 – 08/2022)
- 02 - Monitoring rizikových lokalit; (06/2020 – 08/2022)
- 03 - Průběžné vzdělávání a supervize; (06/2020 – 08/2022)

- 04 - Evaluace a vyhodnocení projektu ; (06/2020 – 08/2022)

KA 01 – Působení asistentů prevence kriminality APK

- hrazeno z přímých nákladů
- realizace po celou dobu projektu (06/2020-08/2022).

Výstup: zaměstnání pro 4 APK a jejich pracovní činnost v souladu s NSP kód 102691

Doloženo: pracovními smlouvami, týdenními / měsíčními hlášeními o činnosti, popř. statistikami MP a PČR

KA 02 – Monitoring rizikových lokalit

- hrazeno z přímých nákladů
- realizace po celou dobu projektu (06/2020-08/2022).

Výstup: 6 úsekových karet v návaznosti na aktuální zjištění v terénu. Zaznamenány jsou všechny řešené záležitosti, bez rozdílu jejich závažnosti nebo charakteru. Jedná se převážně o přestupky, které jsou dále v kompetenci městské policie, jako např.: noclehy osob bez domova, ničení kontejnerů na komunální odpad, psi na volno a znečišťování veřejných prostor, narušování veřejného pořádku osobami bez domova, přespávání na lavičkách, požívání alkoholických nápojů na veřejnosti, kouření na zastávkách MHD, cyklisté na ploše Velkého náměstí vedeného jako chodník pro chodce, poškození dopravních značek, závady ve schůdnosti chodníků sjízdnosti vozovek, přeplněné odpadkové koše, rušení nočního klidu ve středu města atp. Monitoring ohrožených a rizikových lokalit tak poskytuje městské policii přehled o pohybu rizikových a problémových osob a umožňuje efektivněji pracovat s preventivními opatřeními. Díky této činnosti asistentů prevence kriminality v terénu se tak daří eliminovat represivní řešení.

Doloženo: úsekové karty, záznamy v mapách lokalit

KA 03 – Průběžné vzdělávání a supervize APK

- hrazeno z přímých nákladů.
- realizace 06/2020-08/2022.

Výstup: 4 proškolené a supervidované osoby z řad CS (APK) se zvýšenými znalostmi, kompetencemi a dovednostmi, schopných uplatnění se na trhu práce i po ukončení projektu.

Doloženo: prezenčními listinami, osvědčeními o absolvovaném vzdělávání a záznamy ze supervizí

KA 04 – Evaluace a vyhodnocení projektu

- hrazeno z přímých nákladů
- realizace po celou dobu projektu (06/2020-08/2022).

Výstup: Vstupní analýza pocitu bezpečí, Průběžná analýza, Závěrečná evaluační zpráva

Doloženo: 3x zpracovaný dokument

Realizace všech klíčových aktivit proběhla v souladu se schváleným projektem.

6. Hlavní evaluační otázky

- a) Byly vhodně stanoveny cíle projektu vzhledem k potřebám města a cílových skupin?***
- b) Byly vhodně vydefinovány aktivity vzhledem ke stanoveným cílům?***
- c) Byly aktivity vhodně realizovány?***
- d) Nakolik byly naplněny cíle projektu, resp. nakolik je možné očekávat jejich naplnění?***
- e) Je možné identifikovat dopad na cílové skupiny, resp. předpokládat pozitivní dopad v budoucnosti?***
- f) Je možné očekávat, že opatření přijatá v rámci projektu budou pokračovat i po ukončení financování projektu z OPZ, že budou účinná a budou mít cílené dopady v budoucnosti?***
- g) Do jaké míry byl projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?***
- h) Jaké překážky bylo nutné při realizaci aktivit/projektu překonat?***

a) Byly vhodně stanoveny cíle projektu vzhledem k potřebám města a cílových skupin?

Cíle projektu byly stanovovány na základě detailní znalosti místních poměrů a jejich relevance byla následně podpořena dotazníkovým šetřením.

Na základě analýz dosažených výstupů a výsledků lze konstatovat, že realizované aktivity vedly k naplnění stanovených cílů projektu.

b) Byly vhodně vydefinovány aktivity vzhledem ke stanoveným cílům?

Klíčové aktivity byly zvoleny tak, aby svou realizací zajistily naplnění a dosažení vytýčených cílů projektu. Všechny KA byly realizovány v souladu s plánem a v plném rozsahu.

c) Jaké (očekávané i neočekávané) faktory významně ovlivňovaly realizaci projektu a jakým způsobem (pozitivně/negativně)?

Mezi **pozitivní faktory úspěchu** projektu patří:

- výběr kvalitních osob na pozice APK, schopných odpovědného přístupu k práci a stabilního výkonu, a jejich dostatečné proškolení.
- trvalá podpora činnosti preventistů ze strany Městské policie, která také zajistila kvalitního mentora, s nímž jsou preventisté v každodenním kontaktu. Funkční spolupráce mezi MP a APK.
- výbava preventistů, kteří v pracovní době chodí po městě v uniformě vycházející z uniform MP. Tento faktor přispívá jednak k jejich viditelnosti, ale také příznivě působí na přijetí obyvateli v SVL – APK v uniformě působí solidně, a přitom jsou většinou místních lidí přijímáni jako členové komunity. Vzbuzují důvěru a obyvatelstvo i mimo lokality je vidá na ulici při jejich pochůzkové činnosti, snadno je rozpozná a obrací se na ně.
- pravidelné uvádění informace o činnosti APK prostřednictvím velitele MP.

Mezi **potenciálně negativní faktory** ovlivňující úspěch projektu patří:

- finanční odměna za práci APK/DP je preventisty vnímaná jako nedostatečná
- chybějící výměna zkušeností – nedostatek možností setkávat se s APK z okolních měst.
- vnímání pozic APK jako netrvalých ze strany města (ideálně vedoucích k lépe placeným zaměstnáním po získání pracovních zkušeností a kvalifikace). Oproti tomu sami preventisté se cítili pod tlakem z nejistoty pracovních smluv na dobu určitou.
- léta trvající stabilita malého týmu bez fluktuace, která ačkoliv je sama o sobě pozitivním faktorem, tak v důsledku vede k určité uzavřenosti v myšlení preventistů. Ti

se vzájemně utvrzují ve svých názorech, bez vlivu vnější nebo změnové dynamiky a je obtížné je přesvědčit o možnosti jiného vnímání řady skutečností a situací.

Externí negativní faktory ovlivňující činnost preventistů

- nouzový stav a omezení v souvislosti s pandemií koronaviru Covid-19 mají negativní vliv na:

- **život v lokalitách**

Ve smyslu omezení dopadajících na všechny občany, včetně uzavřených škol a zájmových aktivit pro děti. Vzhledem k situaci, kdy nízkopříjmové domácnosti často žijí spíše v menších bytech, může být tento stresový faktor velmi silný.

- **možnost výkonu povolání APK i MP**

Ve smyslu omezení v souvislosti s opakovaným nouzovým stavem dle Krizového zákona s doporučením na uplatnění homeworkingu v maximální možné míře a další omezení činností spojených s přímou komunikací s lidmi.

d) Byly aktivity vhodně realizovány?

Realizace aktivit probíhala adekvátním způsobem a dle naplánovaného harmonogramu. Veškeré činnosti měly své opodstatnění, a realizace klíčových aktivit vedla k dosažení očekávaných výsledků projektu.

e) Nakolik byly naplněny cíle projektu, resp. nakolik je možné očekávat jejich naplnění?

Očekávané cíle projektu byly bezezbytku naplněny. Realizované aktivity vedly k očekávaným výsledkům a dopadům. Cíle projektu byly nastaveny realisticky.

f) Je možné identifikovat dopad na cílové skupiny, resp. předpokládat pozitivní dopad v budoucnosti? Je možné očekávat, že opatření přijatá v rámci projektu budou pokračovat i po ukončení financování projektu z OPZ, že budou účinná a budou mít cílené dopady v budoucnosti?

Hlavními cílovými skupinami projektu byly osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené a přeneseně široká veřejnost. Veškeré identifikované dopady působí primárně nebo sekundárně (zprostředkovaně) na tyto skupiny. Lze se domnívat,

že identifikované pozitivní dopady mají potenciál působit i v budoucnu (být udržitelné), a to za předpokladu, že i po skončení projektu bude práce asistentů prevence kriminality pokračovat dle nastavených pravidel a postupů a že bude zajištěna personální a finanční kapacita pro provádění této práce. Pokud by vedení města rozhodlo o udržení pozic APK a jejich financování z rozpočtu města, dalo by se domnívat, že potenciál udržitelnosti je relativně vysoký.

g) Do jaké míry byl projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?

Projekt probíhal v souladu s plánem a předpoklady pro kvalitní naplnění cílů projektu. Byly naplněny základní atributy úspěšné realizace – na řízení projektu se podílel odpovídající realizační tým, byl dodržen harmonogram projektu, bylo zajištěno vykazování aktivit a výstupů projektu vůči řídicímu orgánu OPZ. V průběhu projektu nebyly identifikovány žádné zásadní problémy, které by ohrozily jeho úspěšnou realizaci.

Předpoklady úspěšné realizace projektu spočívají zejména v ustavení kompetentního realizačního týmu a dodržování stanoveného harmonogramu. Z hlediska administrace a procesního řízení projekt nevykazoval žádné závažné komplikace.

Monitoring a kontrola naplňování klíčových aktivit projektu byla prováděna zejména v rámci jednání realizačního týmu. Monitoring pokroku v jednotlivých KA byl dále součástí zpracování Zpráv o realizaci.

Klíčovou platformou pro interní komunikaci v rámci projektu byla jednání realizačního týmu. Kromě toho probíhala běžná pracovní komunikace a koordinace činností zapojených pracovníků.

Harmonogram byl stanoven realisticky a všechny milníky projektu byly plněny v předpokládaných termínech. V projektu nebylo nutné žádat o tzv. podstatné změny.

Ve vztahu k řízení a celkovému fungování projektu evaluátor konstatuje, že projekt byl řízen na bázi ad hoc řešení konkrétních aktivit a případných problémů. To bylo dáno tím, že do realizace projektu byl zapojen velmi omezený počet pracovníků, což nevyžadovalo formalizaci procesního řízení, přenosu informací a sdílení odpovědností.

h) Jaké překážky bylo nutné při realizaci aktivit/projektu překonat?

Veškerá rizika, která byla identifikována před zahájením projektu, byla vhodnými opatřeními eliminována a v převážné většině se vůbec nevyskytla. Nebyly identifikovány žádné bariéry nebo překážky, které by ohrozily realizaci KA a dosažení vytýčených cílů, s výjimkou rizika, s jehož existencí realizační tým projektu před jeho zahájením vůbec nepočítal. Tím bylo rozšíření infekčního onemocnění covid 19 do České republiky v březnu 2020. Vlivem neočekávaných problémů spojených s výskytem tohoto onemocnění (nouzový stav, karanténa, onemocnění členů realizačního týmu apod.) nebylo vždy možné realizovat klíčové aktivity v nastavených termínech, např. průběh a realizaci školení omezila vládní nařízení.

7. Evaluační dotazníky – zhodnocení

V rámci vstupní evaluace byly vytvořeny 3 typy evaluačních dotazníků. Jednalo se o evaluační dotazník pro APK a pro mentora APK a evaluační dotazník určený pro občany města Kroměříž. V rámci průběžné evaluace byly tyto dotazníky rozšířeny o 5 dalších doplňujících otázek.

7.1. Evaluační dotazník asistentů prevence kriminality

a) Splňuje pozice APK to, co jste od této práce očekával/a?

Všichni APK odpověděli kladně, zhodnotili, že práce splnila jejich očekávání.

b) Pomohlo Vám Vaše zapojení do tohoto projektu k získání lepšího pracovního uplatnění, k získání nových poznatků, ke zlepšení Vašeho osobního života?

APK se shodli, že bez této práce, by si nikdy neuvědomili, jak je prevence důležitá, zkvalitnil se jim osobní život, získali zdravou míru sebevědomí.

- dobře profesně připraveni,
- v průběhu výkonu práce se jim dostávalo dostatečné podpory,
- rozuměli požadavkům na výkon práce i kompetencím,
- prohloubili svoji schopnost řešit zátěžové situace v terénu,

c) Jak moc jste motivován/a pro svou práci APK? Proč?

Když zmizí z ulic, zhorší se situace v lokalitách a na ulicích, vrátí se do původního špatného stavu, a to APK nechtějí.

d) Dá se na práci APK něco vylepšit?

Více rozšířit povědomí o APK.

e) V čem vidíte přínos své práce pro bytové domy, lokalitu, město, komunitu?

Z odpovědí APK: *U lidí, co tu bydlí, jsme si navodili důvěru, řeknou nám, co a proč udělali, nebo co se jim stalo.“ ...naše přítomnost psychologický dopad, když nás lidi dříve viděli přicházet, tak zapínali psy na vodítka a schovávali lahve s alkoholem...“ „Větší spolupráce s obyvateli, kteří se častěji obracejí na nás se svými problémy, nebo žádostmi o radu.“*

f) Je Vaše výstroj a vybavení pro práci (APK) dostačující?

Je dostačující.

g) Pokud Vám chybí něco ve Vaší výstroji uveďte prosím příklad.

Nic neuvedli.

h) Jak vnímáte své mentory?

Jako svůj vzor.

i) Byl/a jste dostatečně proškolen/a v úvodním vzdělávání APK? A splňovalo průběžné vzdělávání Vaše očekávání?

Splnilo očekávání.

j) S jakými osobami máte při své práci APK největší problémy?

Hlavně s mládeží, jsou velmi drzí, nejen na APK, ale všeobecně.

7.2. Jaký byl přínos projektu vnímaný cílovou skupinou preventistů?

Preventisté (APK i DP) dlouhodobě vnímají svoji činnost jako velmi přínosnou a užitečnou, což dokládají tím, že je okolí aktivně oslovuje při řešení různých situací.

Svojí systematickou pochůzkovou činností v adekvátním úboru spojenou s komunikačními kompetencemi vytěsňují preventisté problematické skupiny obyvatel na okraj města.

Dále zvyšují pocit bezpečnosti všech osob žijících v dané lokalitě tím, že jsou pravidelně několikrát denně v ulicích vidět, je možné se na ně obrátit s dotazem či prosbou, které preventisté v rámci svých možností reflektují.

Během pochůzkové činnosti se současným preventistům daří zařazovat i preventivní prvky, kdy na ulici provádějí poradenství sociálně vyloučeným osobám a působí preventivně proti rozšíření drogových závislostí, vandalismu, zadlužování a krádežím.

Jejich využití pro akce navázané na bezpečnost dětí (přechody, hřiště, akce města, ad.) zvyšují dobré přijetí činnosti APK majoritou i minoritami ve městě.

Preventisté byli dotázáni, co se jim při výkonu práce zatím nedaří. Ukazuje se, že trvalý je zejména problém s mládeží. Ten je provázaný i s reálným nedostatkem pravomocí, kdy jediným možným pracovním nástrojem preventistů je asertivní komunikace a vyjednávání.

7.3. Evaluační dotazník mentora APK

a) V čem vidíte hlavní smysl práce mentora APK? Co vám přináší?

Pomoc při plnění pracovních úkolů, jasná organizace pracovní činnosti, metodické vedení APK

b) Jak podporujete „své“ APK v jejich práci APK?

Spravedlivý přístup k rozdělení úkolů, jasná odborná profesionalita, osobní přístup, lidskost, pomoc.

c) Co považujete na práci mentora APK za nejlepší?

Možnost podílet se na pozitivních změnách.

d) Co považujete na práci mentora APK za nejtěžší?

Práce s lidmi, kteří mají často odlišnou mentalitu.

e) Vnímáte u APK nějakou změnu od té doby, co na této pozici pracují?

Vnímám pozitivní posun.

f) Máte dostatečné zázemí pro svou práci mentorů a podporu ze strany zaměstnavatele?

Ano.

g) Jaká je Vaše zkušenost s lektory, supervizory a dalšími osobami zapojenými do projektu?

Vynikající spolupráce.

h) V čem spatřujete neefektivitu své práce (např. administrativní zatížení apod.)?

Zbytečná administrativa.

i) Dá se z pohledu mentorů na práci APK něco vylepšit?

Vždy je co zlepšovat.

j) Museli jste překonat nějaké překážky, které měly zásadní vliv na Vaší pozici mentora?

Žádné mě nenapadají.

7.4. Evaluační dotazník občanů města Kroměříž

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 230 respondentů, jejich odpovědi jsou v procentuálním poměru uvedeny za každým dotazem.

a) Domníváte se, že je město Kroměříž bezpečnější ve srovnání s jinými městy ČR?

Ano 26%

Ne 43%

Nedokáží posoudit 31%

b) Které osoby vnímáte jako ty, které nejvíce narušují pocit bezpečí ve městě Kroměříž?

Lidé pod vlivem alkoholu 18%

Lidé pod vlivem drog 21%

Romové a cizinci 27%

Bezdomovci 34%

c) Při které činnosti se v Kroměříž cítíte méně bezpečně?

Pobyť na ulici v nočních hodinách

d) Kterým závažnějším jednáním se cítíte být v Kroměříž nejvíce ohroženi?

Většina respondentů uvádí jako problém obtěžující a hlučné skupinky mladých, Romů, bezdomovců a narkomanů, někteří respondenti je označují přímo za gangy

Respondenti jako problém cítí konzumaci alkoholických a návykových látek na veřejných místech, která by primárně měla sloužit pro oddech, jako jsou dětská hřiště, parky, nebo cvičiště pro psy, ale lidé se tam samostatně a obzvláště k večeru bojí chodit, aby nebyli slovně obtěžováni nebo napadeni.

e) S jakým druhem protiprávního jednání jste se v Kroměříži setkal/a za poslední rok?

Krádeže

Narkomanie

Přepadení

Obtěžování

f) Na kterém místě ve městě Kroměříž se cítíte méně bezpečně? Jaký je důvod?

Račín, Děvín, ulice Lutopecká, Kotojedská a Nitranská, U Zámečku

g) Jaká je Vaše ochota ovlivnit bezpečnostní situaci ve městě?

Většinou by lidé byli ochotní, ale neví, jak se zapojit, nebo mají strach.

h) Jaká je Vaše důvěra v Městskou policii ČR ve městě?

Velká 56%

Malá 17%

Nevím 8%

Žádná 19%

i) O kterých preventivních aktivitách, nebo programech v oblasti bezpečnosti ve městě víte?

Nevím, nezajímám se o to 58%

APK 23%

Kamerový systém 19%

j) Vnímáte při běžném pohybu po městě přítomnost APK?

Ano 41%

Ne 23%

Nevím 36%

Řada respondentů využila příležitost, popsala konkrétní problémy a upozornila na konkrétní lokality. I bez detailní analýzy lze identifikovat problematické oblasti, které se u více respondentů opakují:

- přes den mezi respondenty převládá při pohybu po městě pocit bezpečí, ale v pozdních večerních hodinách a v noci jsou ulice považovány za nebezpečné (respondenti výslovně uvádějí, že *po 21. hodině se bojí chodit ven*, že *v noci ven nechodí*, že *nenechají chodit děti po setmění samotné domů z kroužků*, že *k večeru raději obchází nebezpečná místa delšími cestami*, ad.)
- většina respondentů uvádí jako problém obtěžující a hlučné skupinky mladých, Romů, bezdomovců a narkomanů, někteří respondenti je označují přímo za gangy.
- respondenti jako problém cítí konzumaci alkoholických a návykových látek na veřejných místech, která by primárně měla sloužit pro oddech, jako jsou dětská hřiště, parky, nebo cvičiště pro psy, ale lidé se tam samostatně a obzvlášť k večeru bojí chodit, aby nebyli slovně obtěžováni nebo napadeni.
- v některých místech považují respondenti za nedostatečné osvětlení nebo pozdní zapínání osvětlení a nedostatek kamer.
- opakovaně respondenti uvedli obavy z nedodržování jízdní rychlosti ve městě, zejména v okolí hřišť a škol, v obytných oblastech, chybějící radary a retardéry.
- několikrát bylo respondenty poukázáno na špatně rozvržené přechody pro chodce a cyklopruhy, vznik cyklochodníků.
- vícekrát respondenti uvedli problém s krádežemi, zejm. jízdních kol z balkonů.

Z odpovědí těch respondentů výzkumu, kteří se rozhodli svými slovy popsat, jak bezpečně se ve městě cítí nebo necítí, lze shrnout, že:

- Část respondentů je s bezpečnostní situací ve městě spokojena.
- Část respondentů se cítí bezpečně pouze ve dne, nebo když se cíleně vyhýbají obecně známým nebezpečným místům.

- Část respondentů se ve městě dříve cítila bezpečněji, tito uvádí zejména problém s tím, že jsou nyní více obtěžováni bezdomovci, vadí jim dostupnost drog v ulicích a mají strach z hlučných part mladistvých mužů, zejména Romů.

Účastníci výzkumu byli v dotazníkovém šetření vyzváni, aby vyjádřili míru, s jakou se ve svém okolí setkávají s různými společensko-patologickými jevy (vandalismus, bezdomovectví, ad.).

- Nejvíce se ve svém okolí respondenti setkávají s vandalismem, bezdomovectvím a drogami .
- Na obdobné úrovni zůstává majetková trestná činnost, naopak násilná trestná činnost poklesla.
- Jako často vnímané byly uváděny jevy „kapsářství, krádeže a majetková trestná činnost“ a „množství cizinců a cizojazyčně mluvících osob ve městě“.
- Jako špatně vnímané byly nejčastěji uváděny jevy „vandalismus a nepořádek“ „špatné podmínky pro bydlení a bezdomovectví“, „chování skupinek rizikové mládeže na veřejných místech“ a „narkomanie a dostupnost drog v ulicích“.
- Jako zlepšující se respondenti nejčastěji uvedli jev „vandalismus a nepořádek“ (16 %, 96 respondentů).

Vnímání APK v ulicích

- Nejlépe viditelná je pro veřejnost raní aktivita preventistů, kdy *„APK ráno asistují na přechodech pro chodce u škol“*
- Velmi dobře veřejnost také vnímá hlavní náplň práce preventistů, kdy *„APK prochází pěšky ulicemi města a pomáhají lidem“*,
- Další veřejností dobře vnímané aktivity preventistů jsou založeny na spolupráci s Městskou policií: *„APK a DP spolupracují s Městskou policií v kritických situacích“* a *„Městská policie, APK zajišťují bezpečnost na akcích města“*
- Téměř polovina respondentů také vnímá činnost preventistů v oblastech *„APK a DP usnadňují řešení konfliktů mezi lidmi“* a *„APK předcházejí problémům mluvením s obyvateli města“* .

- Nejméně jsou lidé informováni o činnosti „APK lze osobně či telefonicky kontaktovat pro pomoc“.

Názory respondentů byly předloženy v celé šíři možností, od velmi kladných po velmi kritické, od závistivých po věcně doporučující. Z části volných odpovědí také vyplynulo, že respondenti neznají obvyklý denní režim preventistů.

Příklady kladných odpovědí (citace):

- *Preventisti a MP jsou úžasní ráno na přechodech pro chodce, když jdou děti do školy. Děkuji za to tu službu, doufám, že i nadále tam budou ráno hlídat přechody. Tímto jsem aspoň trochu klidnější, když jde dcera do školy. Tímto Vás prosím o zachování této služby pro Naše děti. Děkuji.*
- *Určitě přínos v kontrole bezpečnosti u přechodů pro chodce, hlavně u škol.*
- *V letních měsících jsem je brzy ráno potkávala na cyklostezce a cítila jsem se bezpečněji. Jsem ráda, že je tady máme.*
- *Velmi slušní a milí, nápomocní. Jejich přítomnost velmi oceňuji.*
- *Potkávám je v ulicích, cítím se bezpečněji. Věřím, že v nesnázích by mi pomohli.*
- *Nemám osobní zkušenost, ale byl jsem svědkem, kdy APK domlouval "výrostkům", jak se chovat v bytovém domu a používat výtah.*

Příklady odpovědí s částečnou neznalostí náplně práce preventistů (citace):

- *Jdou videt rano u prechodu, pak si koupí svacinu a jdou domu. (Respondent se mýlí v tom, kam preventisté po ukončení dozoru na přechodech u ZŠ odcházejí – každý den pak následuje společný briefing APK na služebně MP s mentorem.*
- *Respondent 1: Nedokážu jejich práci posoudit, vídám je jen procházet městem. Respondent 2: Občas na ně narazím, ale činnost nevnímám. Respondent 3: Občas je vidím chodit po městě, to je tak vše. Respondent 4: Ve mé zkušenosti jsem je zahlédla pouze procházet ulicemi města. Žádnou jinou zkušenost nemám. (Příklady často se opakující odpovědi, kdy respondent mylně nevnímá „pochůzku po lokalitě“ jako náplň práce preventistů, ačkoliv jde o její stěžejní součást).*

- *Měli by být více vidět u supermarketů, u dětských hřišť na sídlištích a zejména patky odpoledne a večer. (Respondent se mylí v tom, jakou pracovní dobu preventisté mají, ve večerních hodinách se po městě nepohybují).*
- *Většinou vůbec nezasáhnou hlavně v nočních hodinách jen člověka odbydou a vyskytnou se na místě až pak když se něco stane a většinou už je pozdě.. (Příklad odpovědi respondenta, který nerozlišuje mezi preventisty a dalšími bezpečnostními složkami, preventisté v Kroměříži nemají ve večerních hodinách pracovní dobu).*

Příklady kritických, závistivých či odporujících si odpovědí (citace):

- *Vůbec nevím, čím pomáhají k prevenci kriminality. Drog a potenciálně nebezpečných osob v našem městě jen a jen přibývá. Neví si s nimi rady ani Městská policie, natož tito preventisté.*
- *Courat po ulici a brát za to plat? No proč ne. Ať se mají dobře.*
- *Ještě jsem preventisty neviděla nic dělat. Jen chodí a vykládají si. Ani nesledují dění kolem. Ani ráno na přechodech jsem je ještě neviděla. Měli by stát každé ráno u škol.*
- *Činnost preventistů mi přijde věcná pouze u přechodů pro chodce, co se zásahu proti problémovým obyvatelům či nějakému domlouvání týče si myslím, že nemají žádné pravomoci čili ani respekt čili to smysl postrádá.*

8. Závěry a doporučení

Po dokončení třetího roku realizace lze zhodnotit, že projekt *Asistenti prevence kriminality Kroměříž, reg. č. CZ .03.2.60/0.0/0.0/16_052/0016119* proběhl v souladu s plánem a předpoklady, bez zpoždění a závad. Realizace je ovlivněna dlouhodobě se vyvíjejícími omezeními v souvislosti s pandemií COVID-19 a nutností akceptovat doporučená omezení, přesto dosáhla žádoucích výsledků. Zde je nutné zdůraznit, že město Kroměříž organizačně zařadilo APK (preventisty) do Městské policie (MP) již od roku 2016, jde tedy v podmínkách

Kroměříže o vyzkoušený a funkční nástroj prevence kriminality a podpory sociálního začleňování.

Činnost preventistů v lokalitách a jejich působení má očekávatelný vliv v souladu s žádoucími dopady projektu. Preventisté jsou vidět při své pochůzkové činnosti v ulicích, lidé se na ně obracejí, aktivně řeší situace preventivně bezpečnostního charakteru i reportují nedostatky v oblasti vandalismu k dalšímu řešení. V závěru projektu proběhlo měření *vnímaného pocitu bezpečí a povědomí o činnosti preventistů* mezi veřejností, kterého se zúčastnilo 226 respondentů, z čehož 30 % respondentů samo sebe zařadilo jako žijící v definovaných problematických lokalitách, kde preventisté působí. Výzkumná zjištění jsou nutně ovlivněna dlouhodobým a pro společnost náročným obdobím pandemie koronaviru, přesto poskytují informačně hodnotný vhled do aktuální bezpečnostní situace ve městě pohledem jeho občanů.

Při hodnocení činnosti a její účinnosti je nutné vnímat i limity práce APK. Tyto pozice, jako nástroje situační prevence, dokáží působit jen na některé aspekty sociálního vyloučení. Zaměřují se zejména na mírnění rizikového chování na veřejných místech, prevenci kriminality a zlepšení kvality bydlení v městských bytových domech. Nelze je však z hlediska kompetencí a pravomocí srovnávat se strážníky MP, což si veřejnost v některých případech neuvědomuje. Nicméně z praxe vyplynulo, že po přijetí existence APK obyvateli, což reálně trvá několik let, než si lidé na jejich působení zvyknou, se tito na preventisty obracejí pro radu a doporučení v řadě oblastí a oceňují jejich osobní každodenní působení v ulicích a na problematických místech.

Vzhledem k tomu, že preventisté v Kroměříži působí na svých pozicích již několik let, jsou kontinuálně vzděláváni a aktivně spolupracují s mentorem a supervizorem, lze je v jejich oboru označit za profesionály. Postupně získali značnou sebejistotu v komunikaci a schopnost klidného řešení konfliktů.

V Kroměříži se osvědčuje vzájemná a úzká součinnost preventistů a MP. Preventisté svým působením přispívají ke zklidnění situace v problematických lokalitách a současně posilují dobré jméno Městské policie u obyvatel další preventivní činností (např. raním hlídáním přechodů u ZŠ, pochůzkovou činností, dosažitelností při žádosti o radu). Dle výsledků výzkumu mezi veřejností by tato ocenila jejich širší zapojení, a to zejména v podvečerních hodinách.

Obyvatelé Kroměříže by ocenili četnější pochůzkovou činnost preventistů také v odpoledních a večerních hodinách, a to zejména na známých problematických místech, jakými jsou veřejné parky a dětská hřiště.

8.1. Doporučení

Evaluátor identifikoval doporučení již v rámci průběžné zprávy. Lze konstatovat, že převážná většina doporučení evaluátora byla zohledněna v další fázi projektu a zapracována.

S ohledem na udržitelnost výsledků projektu do budoucna, lze specifikovat některá další doporučení:

- Udržet pozice asistentů prevence kriminality a domovníků – preventistů, jakožto klíčových osob pro fungování systému prevence kriminality a ztráty bydlení
- dále využívat nástroje prevence kriminality tak jako dosud
- podporovat spolupráci městské policie s APK
- rozšiřovat jejich působení v problematických lokalitách, neboť asistenti prevence kriminality často pomáhají městské policii při komunikaci s problémovou komunitou, mohou pomoci zvýšit dohled v rizikových lokalitách a tím přispět k lepšímu pocitu bezpečí občanů
- jako vhodné se jeví doporučení věnovat pozornost propagaci práce městské policie a APK : provádět pravidelnou osvětu mezi seniory a mládeží, kteří patří mezi skupiny ohrožené trestnou činností
- zaměřit se na prevenci drogové kriminality
- Zvážit zapojení se do podobného či tématicky souvisejícího projektu v oblasti sociálního bydlení (bude-li ta možnost ze strany MPSV).

8.2. Závěr evaluace

Na úplný závěr této evaluace evaluátor uvádí, že projekt *Asistenti prevence kriminality Kroměříž*, registrační číslo CZ .03.2.60/0.0/0.0/16_052/0016119 proběhl v souladu s plánem a předpoklady, bez zpoždění a závad.

Závěrečná zpráva hodnotí, že **projekt byl vhodně zaměřen i realizován**, a to i v kontextu omezení souvisejících s pandemií koronaviru, která propukla v březnu 2020 a trvala cca 2 roky.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost